

Valtionvarainministeriö
Kirjaamo
valtionvarainministerio@vm.fi

Viite: VM/504/03.01.00/2017

Lausunto maakuntien rahoitusta koskevan lakiluonnoksen täydentämisestä

Valtionvarainministeriö on pyytänyt muun muassa maakuntien liitoilta lausuntoa lakimuutosluonnoksesta koskien maakuntien rahoituslakia koskevan hallituksen esityksen täydentämistä, jotta maakuntien rahoitusjärjestelmää voitaisiin käsitellä kokonaisuutena kaikkien maakunnan vastuulle siirtyvien tehtävien rahoituksen osalta. Uudenmaan liitto lausuu asiasta seuraavaa.

1. Yleiset säännökset

2 § Määritelmät:

Väkiluvun kasvu tulee voidaa ottaa tarkemmin huomioon, koska erityisesti Uudellamaalla se on voimakasta. Lakiesityksen 2§:n perusteella väkiluku arvioidaan varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopun tietojen perusteella. Silloin 1,5 prosentin väestökasvun oloissa Uudenmaan maakunnalta jää rahoituksesta saamatta 2,25 prosentia (1,5 %/v kertaa keskimäärin 1,5 v. viive = 2,25 %). Tämä vääristymä tulee oikaista niin, että maakunnalle tuleva rahoitus vastaa varainhoitovuoden lopun väkilukua tai sen vuosikeskiarvoa.

18 §: Kasvupalvelukerroin:

Lakiesityksen 18 §:ssä mainitun kasvupalvelukertoimen osalta on todettava, että tavoite varojen myöntämisestä objektiivisin perustein on sinänsä kannatettavaa. Itse pykälässä tai sen perusteluissa ei kuitenkaan ole esitty seikkoja, joiden perusteella voitaisiin todentaa valittujen kriteerien tai niiden painoarvojen oikeellisuutta (= työttömät työnhakijat 60%, työttömyysaste 15% ja yritysten toimipaikat 25%).

19 §: Maatalousyrityskerroin:

Maatalousyrityskertoimen osalta viitataan edellä kasvupalvelukertoimesta lausuttuun.

20 § Asukastiheys:

Asukastiheyskertoimen lisäksi suurten kaupunkien osalta tulee ottaa huomioon niille syntyvät erilliskustannukset kuten pelastustoimen maanalaiset tilat, lentokentät, satamat jne., joiden ylläpitämiseen tarvitaan valtionrahoitusta. Suuret kaupungit vastaavat monista toiminnoista, joista koituu hyötyä koko maakunnalle ja varsinkin Uudenmaan osalta myös koko Suomelle.

2. Arviot muista asioista

1. Keskussairaaloiden opetus- ja tutkimustehtävä:

Maakuntien valtionosuusjärjestelmään tulee erikseen sisältyä myös yliopistollisille keskussairaaloille myönnettävä korvaus niiden opetus- ja tutkimustehtävää varten. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin osalta edellytetään noin 60 miljoonan euron vuosirahoitusta, joka tulee ottaa huomioon rahoitusmallin jatkovalmistelussa.

2. Kasvupalveluiden rahoitus Uudellamaalla:

Laissa kasvupalvelujen järjestämisestä Uudellamaalla (työversio 15.3.2017) todetaan 12 §:ssä, että pääkaupunkiseudun kasvupalvelukuntayhtymälle myönnettävä rahoitus tulee vastaamaan euromäärää, joka vähennetään maakuntien rahoituksesta annetun lain "(xx/xxxx) x §:n perusteella Uudenmaan maakunnan valtion rahoituksesta".

Näin ollen nyt on ensinnäkin lausuttava asiasta, josta ei ole käytettävissä varmaa tietoa, koska tarvittavat keskeiset pykälämaininnat puuttuvat. Lausunnon olettamana on, että Uudenmaan kasvupalvelulaissa on tarkoitus viitata nyt lausunnolla olevan maakuntien rahoituslain täydennysesityksen 17 § (maakunnan muiden tehtävien laskennallisten kustannusten perusteet) ja 18 § (kasvupalvelukerros) pykäliin. Tähän olettamaan perustuen on todettava, että Uudenmaan kasvupalvelulain 12 § säännös on erittäin puutteellinen (blankona olevien lakiviittausten ohella), koska siinä ei ole määritelty rahoituksen määrittelyperusteita ja laskentakriteereitä. Ne on mainittu ainoastaan kyseisen pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa. Perusteet ja kriteerit tulee ehdottomasti kirjoittaa itse pykälään.

Toiseksi, edellä mainituissa Uudemaan kasvupalvelulain 12 § perusteluissa on mainittu, että kasvupalvelukuntayhtymän laskennallisten kustannusten osuus rahoituslain 18 § kasvupalvelukertoimen perusteella on 1,5 prosenttia Uudenmaan maakunnalle määräytyvästä kokonaisrahoituksesta. Kyseistä prosenttimäärää ja siihe päätymistä ei ole perusteltu mitenkään. Kuten edellä on mainittu, tästäkin asiasta tulee nimenomaisesti säätä itse laissa, eikä ainostaan mainita sen perusteluissa.

Kolmanneksi, edellä mainitun 12 § mukaan valtionvarainministeriö myöntää kasvupalvelukuntayhtymälle rahoituksen kasvupalvelujen järjestämiseen. Pykälän sanamuodon mukaan kuntayhtymän rahoituksen määrä jää valtionvarainministeriön päätettäväksi. Sen sijaan rahoituksen määräytymisen tulee ehdottomasti olla sidottuna kasvupalveluiden osuuteen maakunnan rahoituksesta.

Perusoikeuksien ja rahoitusperiaatteen kannalta on kestäväntöntä, että perusoikeuksien rahoitukseen tarkoitettuja varoja, voitaisiin siirtää kuntayhtymälle ilman perustuslain muutosta käyttötarkoituksiin, jotka kuntayhtymä voi omalla päätöksellään itse päättää.

Uudenmaan liitto edellyttää edellä lausuttujen näkökohtien ottamista huomioon rahoitusjärjestelmän jatkovalmistelussa.

Ystävällisin terveisin,

Uudenmaan liitto

Ossi Savolainen
maakuntajohtaja

Jakelu

Valtionvarainministeriö
UML / Kirjaamo
UML / Muutosjohtajat